

GRÅZONESPROG OG KLAR TALE

MATERIALE- OG AKTIVITETSSAMLING TIL
UU-VEJLEDERE OG MEDARBEJDERE
MED VEJLEDNINGSFUNKTION

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Socialfond

Vi investerer i din fremtid

FAST
HOLD
ELES
KARA
VANEN
VEJE TIL
GENNEMFØRT

KOLOFON

FORFATTERE

Susanne Poulsen, Hotel og Restaurantskolen
Dorthe Kingo Thruelsen, Fastholdelseskaravanen
Dorthea Funder Kaas, Brug for alle unge

REDAKTION

Dorthe Kingo Thruelsen, Fastholdelseskaravanen
Dorthea Funder Kaas, Brug for alle unge

LAYOUT

Helle Lauvring, Blueink

FAGLIG SPARRING

Carin Rabell, TEC,
Lisbeth Hellmers, UU-Roskilde
Maria Mittag, Klostersvængets Højskole
Susanne Poulsen, Hotel og Restaurantskolen

ISBN

978-87-92917-12-6

Materialets målgruppe er medarbejdere med vejledningsfunktioner i grundskolens Uddannelses-, Erhvervs- og Arbejdsmarkedsorientering (UEA), i Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) og på erhvervsuddannelserne.

INDHOLD

HVOR SKAL DU VEJLEDE?	4
OM MATERIALET	5
OM GRÅZONESPROG	6
OM METODERNE	7
FIND SPROGLIGE UDFORDRINGER	9
●●● AKTIVITET : 01 VIDENDELING	10
●●● AKTIVITET : 02 SPØRG, SVAR OG BYT	11
●●● AKTIVITET : 03 MØDE PÅ MIDTEN	12
●●● AKTIVITET : 04 TÆNK-PAR-DEL	13
●●● AKTIVITET : 05 HVAD VED VI?	14
●●● AKTIVITET : 06 FORBEREDELSE TIL INDIVIDUEL VEJLEDNING	15
●●● AKTIVITET : 07 FIND OG SAML DE SVÆRE ORD MED DE UNGE....	16
●●● AKTIVITET : 08 ROLLESPIL	17
●●● AKTIVITET : 09 3 TING JEG VED OM JOBBET	18
●●● AKTIVITET : 10 DOBBELTCIRKLER	19
●●● AKTIVITET : 11 OPVARMNING TIL SELVREFLEKSION	20
●●● AKTIVITET : 12 VIGTIGT FOR MIG – SELVREFLEKSION.....	22
●●● AKTIVITET : 13 ORDSPIL	24
●●● AKTIVITET : 14 ROLLELÆSNING	25
●●● AKTIVITET : 15 GRUPPEINTERVIEW	26
●●● AKTIVITET : 16 HJØRNER	27
●●● AKTIVITET : 17 ORDSPIND	28
KOM GODT I GANG	29
KOPIARK	30

HVOR SKAL DU VEJLEDE

UEA	INDIVIDUEL	GRUPPE	INFOMØDE	FIND DIN AKTIVITET	SIDE
X				1. Videndeling	10
			X	2. Spørg, svar og byt	11
X		X		3. Møde på midten	12
X				4. Tænk-par-del	13
			X	5. Hvad ved vi?	14
	X	X		6. Forberedelse til individuel vejledning	15
X	X	X		7. Find og saml de svære ord med de unge	16
X		X		8. Rollespil	17
X		X		9. 3 ting jeg ved om jobbet	18
X			X	10. Dobbeltcirkler	19
X		X	X	11. Opvarmning til selvrefleksion	20
X	X	X		12. Vigtigt for mig - selvrefleksion	22
X	X	X		13. Ordspil	24
X		X	X	14. Rollelæsning	25
X			X	15. Gruppeinterview	26
X	X	X	X	16. Hjørner	27
X	X		X	17. Ordspind	28

FORMÅLET MED MATERIALET ER AT

- Gøre dig opmærksom på, hvor stor en rolle sproget spiller i vejledningssituationer.
- Give dig konkrete redskaber til, hvordan du kan arbejde med sproglig opmærksomhed og sprogligt arbejde i vejledningssituationer.
- Give forslag til, hvordan du, sammen med dine kolleger og ledelse, kommer organisatorisk godt igang med arbejdet med gråzonesprog på jeres skole eller i jeres vejledningscenter.
- Komme organisatorisk godt i gang med arbejdet med gråzonesprog på jeres skole eller i jeres vejledningscenter.

MATERIALET KAN ANVENDES I

- Grundskolens Uddannelses-, Erhvervs- og Arbejdsmarkedsorientering primært i udskolingen. Vejledningen er undervisningsbaseret, har ofte introducerende karakter og danner grundlag for UU-vejledningen. De foreslåede aktiviteter kan derfor med fordel foregå som en del af samarbejdet mellem klasselærer og UU-vejleder.
- Individuel vejledning: én til én-vejledning, hvor vejlederen har mulighed for at gå relativt tæt på eleven.
- Gruppevejledning: grupper fra 4-15 elever. Eleverne kan hjælpe hinanden og drage nytte af hinandens viden og erfaringer.
- Infomøder for både børn, unge og forældre. Det kan fx være forældremøder, introduktionskurser på erhvervsskoler el. lign.

OM GRÅZONEORD

- De er velkendte af de fleste modersmålstalende elever på forhånd
- Lærerne opfatter dem ikke som nye ord og forklarer dem derfor ikke
- De bliver ofte brugt til at forklare fagord
- De er ofte fagspecifikke og kan skifte betydning, når de bliver brugt i andre sammenhænge

OM GRÅZONESPROG

Forskning inden for andetsprogpædagogik peger på, at hvert fag bruger det, man kalder et før-fagligt sprog eller et gråzonesprog. Vejledningsområdet har også et særligt fagsprog og dermed sit eget gråzonesprog.

Gråzonesprog forstås her som det hjørne af det almene ordforråd, som tosprogede unge ofte finder vanskeligt. Det er uigennemsigtige ord, der er svære at afkode. Det kan være fordi de har flere betydninger (valg, pålæg, område, råd) eller et enkelt ord beskriver en proces (vejledning, tilmelding, optagelse, fremmøde, sygemelding). Passiver eller bydeform kan også være en sproglig udfordring (vælg/vælges, skriv/skrives, tilmeld/tilmeldes).

Eftersom ordene er en del af det almene ordforråd for elever med dansk som modersmål, kan der være en tendens til at vejlederen går let hen over forklaringen af dem, da de ikke vurderes som specielt vanskelige at forstå. På den baggrund vil især elever med anden etnisk baggrund være i fare for at få store huller i deres forståelse af vdet faglige stof i forbindelse med uddannelses- og erhvervsvejledningen.

En vejleder kan fx forklare det faglige begreb, „branche“, ved at sige, at det er en gruppe af virksomheder der leverer en ydelse eller producerer en vare inden for det samme område.

Forklaringen er udmærket for de elever, der forstår udtryk som gruppe af virksomheder, levere en ydelse og område, men de elever der ikke har disse ord og udtryk i deres almene ordforråd, får ikke hjælp af forklaringen. De oplever derimod at noget, der er nyt og ukendt for dem, bliver forklaret med noget andet, der er lige så ukendt. Disse ord er nogle af de mange gråzoneord, der hører til vejlednings sproget, og er altså en del af vejledningens gråzonesprog.

Ord og udtryk, der hører til gråzonesproget, bruges ofte også i andre sammenhænge, men så med andre betydninger. Fx betyder område i denne sammenhæng en form for fagligt fællesskab, mens det i andre sammenhænge kan referere til noget geografisk.

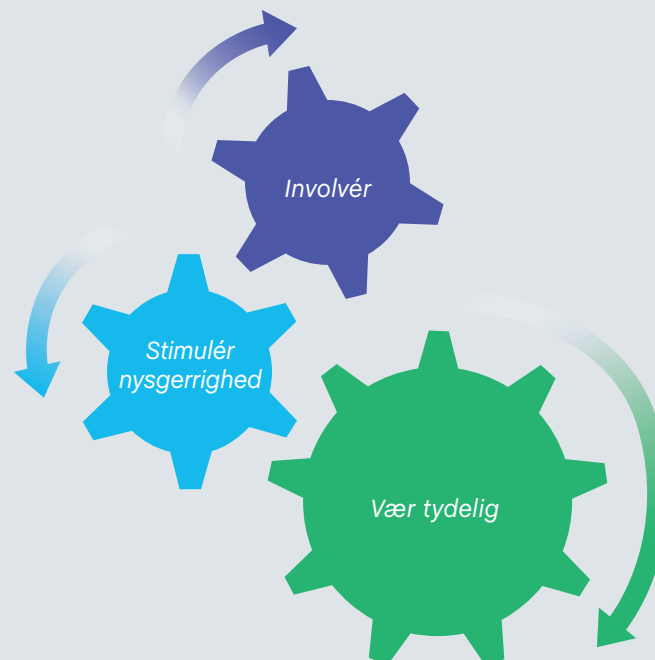
Et af vejledningsindsatsens mål er at eleverne skal tage selvstændige og reflekterede valg omkring deres uddannelse. Men eftersom tænkning og sprog er hinandens forudsætninger, har vi en udfordring der hvor eleven ikke mestrer den sproglighed der hænger tæt sammen med en nuanceret forståelse af et stofområde. Vi lærer sprog, når vi lærer fag og lærer fag når vi lærer sprog. Stimuleres dette samspil ikke, får eleven ikke adgang til den læring, som er intentionen med undervisningen og vejledningen.

TYDELIGHED, NYSGERRIGHED OG INVOLVERING

Gråzonesproget er især en udfordring for tosprogede elever, men som lærer og vejleder ved du, at betegnelsen „tosprogede elever” dækker over en meget uensartet gruppe af individer. Derfor er det vigtigt at understrege, at det ikke er muligt på forhånd at afgøre, hvilke ord og udtryk, der vil være en udfordring for „gruppen af tosprogede elever”.

Du har som vejleder forventninger til, hvad der kræver forklaring og sætter ekstra fokus på dette i din undervisning.

Eleverne skal også aktiveres og det kan du gøre med enkle greb:

Vær tydelig i forhold til hvad der skal ske under vejledningen både individuelt og over for større grupper. Vær konkret i forhold til mål og metode, hvad forventer du konkret af den unge før og undervejs?

Stimulér nysgerrighed med åbne og tankevækkende spørgsmål, der leder de unge ud på nye veje. Lad dem videndele og få ny inspiration fra ligesindede

Involvér med deltageraktiverende og inkluderende formidlings- og undervisningsformer der sikrer meget tænke- og taletid.

DEL DIN UNDERVISNING OP I FASER

Du kan gøre dine elevers arbejdsopgave nemmere og sjovere ved at dele undervisningsaktiviteten op i faser, der støtter dem gennem processen. Ikke bare tosprogede elever, men alle elever får mere ud af aktiviteten, når de bliver mødt der hvor de er og kan tilegne sig det nye skridt for skridt. Ved at opdele undervisningen i tre faser: før-aktiviteter, under-aktiviteter og

efter-aktiviteter, kan du give eleverne struktureret støtte gennem hele processen fra start til slut.

Du kan samtidig sikre, at eleverne har mulighed for at være sprogligt aktive i alle tre faser. Det kan være fristende som lærer eller vejleder at give sig selv ordet og beholde det „for at være sikker på at alle nu forstår“, men eleverne har

brug for at bruge fagets sprog for at lære det. Når eleverne i mindre grupper prøver at tale sig til en forståelse af det nye, de er i gang med at lære, opdager de både, hvad de ved og forstår, og hvad de mangler at vide og forstå. Mens de arbejder, har du mulighed for at hjælpe den enkelte gruppe og elev.

1. FASE ●●● FØR-AKTIVITETER

KLÆD ELEVERNE PÅ TIL DEN OPGAVE DE SKAL I GANG MED!

Før-aktiviteterne hjælper eleverne til at finde ud af hvad de allerede ved om det, de skal i gang med at lære om, hvad de ikke ved, og hvad de gerne vil vide mere om. Aktiviteterne leder eleverne ind i det sproglige felt, som opgaven bevæger sig i, så de kan komme hele vejen igennem den tekst, de skal læse, eller den praktiske opgave de skal løse. Aktiviteterne skal give eleverne viden om emnet eller fagområdet, så de bliver bedre i stand til at gætte sig til det, de ikke kender, når de er i gang med læseprocessen eller opgaven.

Fra forskning i læsning ved vi, at jo mere viden vi har om et emne, vi læser om, desto bedre er vi i stand til at forstå teksten, selv om vi ikke forstår alle ord. Forskningen peger samtidig på, at det er nødvendigt at forstå 90% af ordene i en tekst for at forstå den. Derfor er det vigtigt, at du gør det forudgående arbejde med faglige og før-faglige ord, begreber og udtryk til en selvfølgelig indledning til opgaven.

2. FASE ●●● UNDER-AKTIVITETER

HOLD ELEVERNE PÅ SPORET!

Efter første fases arbejde er eleverne parate til arbejdet med tekst eller opgave. Også i denne fase er det vigtigt at du støtter læringsprocessen. Formålet med opgaven er gjort klart i før fasen.

I anden fase er det vigtigt fortsat at holde eleverne på sporet fx ved at give konkrete arbejdsspørgsmål, opgaver eller vejledning.

3. FASE ●●● EFTER-AKTIVITETER

FÅ ALLE GODT OVER MÅLSTREGEN!

Denne fase er den, mange synes er mest interessant og relevant. Men du har måske som mange andre lærere oplevet, at en del af eleverne ikke deltager aktivt i det, der foregår. Det er måske dem, der røg af sporet, inden I nåede hertil, før du blev opmærksom på, hvor vigtigt det er med en struktureret første og anden fase. Nu hvor du kender den betydning – og alle elever er nået vel frem til målet – handler sidste del om at hjælpe alle godt over målstregen.

Du kan invitere eleverne til at lære endnu mere ved at organisere efter-aktiviteterne mere systematisk og struktureret. Eleverne kan være kreative opgavestillere og opgaveløser for hinanden i denne fase, hvilket kan udfolde stoffet på nye måder. De kan arbejde i grupper, hvor du har sikret, at hver enkelt kender sin rolle og sin opgave, så alle bidrager konstruktivt til læringsfællesskabet.

FIND SPROGLIGE UDFORDRINGER I VEJLEDNINGEN

Hvilke udfordringer er der i det skriftlige materiale du bruger?

Del lange sætninger op i flere korte sætninger.

Er spørgsmål formuleret enkelt og forståeligt?

Brug aktive konstruktioner i stedet for passive, fx „Du skal beskrive ...” I stedet for „Der ønskes en beskrivelse af ...”

Brug åbenlyst grundled frem for skjult, fx: „Du skal i gruppen vælge et tema...” I stedet for: „Vælg et tema...”

Hvordan formidler du svære ord og udtryk?

Udpeg svære og centrale ord og udtryk, og træn formidlingen.

Giv din kollega et „grå-zone-tjek”: Lyt til hinandens forklaringer sådan som I ville præsentere dem for de unge.

Tjek læsbarhedsindekset af tekster på bedreword.dk.

Hvilke udtryk er svære at forstå?

Find fagord og gråzoneord i forklaringer og skriftligt materiale – hvor tæt falder ordene?

Skriv din forklaring på nogle uddannelses-specifikke ord og byt forklaring med en kollega:

- Hvilken er nemmest at forstå?
- Hvorfor?

Lav en mind-map ud fra en samling typiske ord og udtryk du bruger i din vejledning eller undervisning:

- Hvilke ord bruger du når du forklarer?
- Hvilke andre ord eller ordbilleder kan du bruge?
- Har ordet flere betydninger?
- Kan de skifte betydning?
- Kan ordet misforstås lydligt?

Find „Proces-navneord” og pak dem ud fx: Uddannelsesvalg → at vælge en uddannelse

Hvordan lærer eleverne de svære ord?

Lav aktiviteter, der gør eleverne opmærksomme på ord og udtryk der har med uddannelse og karriere at gøre.

Lav aktiviteter, hvor eleverne træner og bruger ord og udtryk i varierende sammenhænge. HUSK: Nye ord læres bedst i de sammenhænge de bruges i!

Lav ordkendskabstest og aktiviteter med de svære ord.

Brug inddragende undervisnings- og vejledningsmetoder, der sikrer tænke-tale-tid til deltagerne og sørg for at alle kommer til orde.

KORT SAGT

Aktiviteten giver mulighed, for at alle deltagere får lov til at formulere sig om et emne de ved noget om, får lyttet til andres viden og gjort den til deres egen.

God til UEA →
Alle får ny viden

SÅDAN GØR DU

- Del deltagerne op i basisgrupper af 4-5 personer.
- Indkreds hvilket emne eller område dagens eksperter skal vide noget om.
- Udpegen ekspert i hver basisgruppe, der har viden om, kendskab til eller erfaring med emnet for aktiviteten.
- Spred eksperterne i lokalet.
- Bed deltagerne fordele sig hos eksperterne.
- Eksperterne fortæller om deres emne.
- Deltagerne og eksperterne samles i deres basisgrupper igen og sammenligner og drøfter den nye viden.
- Kør evt. en ny omgang, hvor der udpeges nye eksperter.

EKSEMPEL

CASE 1:

Eleverne har været i praktik i 8. klasse og kommer hjem med ny viden om forskellige brancher og arbejdsopgaver. I første runde er der eksperter der ved noget om forskellige brancher. I anden runde skal eksperterne vide noget om bestemte arbejdsopgaver.

CASE 2:

På et informationsmøde om ungdomsuddannelser for forældre og børn skal gruppen varmes op ved at tage afsæt i den konkrete viden, de allerede har om ungdomsuddannelser. I hver gruppe udpeges der eksperter der ved noget om erhvervsuddannelser eller enbestemt erhvervsuddannelse, HTX, HHX, STX etc.

Vælg emner ud fra målgruppe og formål med mødet, vejledningen eller undervisningen. Nogle emner lægger mere op til debat mens andre fokuserer på tilegnelse af ny viden.

Forslag til emner:

- *Fordomme om uddannelser*
- *Værdier/normer*
- *Forskellige cases*
- *Uddannelsesretninger*
- *Et godt job!*
- *En god uddannelse!*
- *Fremtidens job?*
- *Kompetencer og drømme*
- *Hvor får jeg vejledning og råd?*

PRØV OGSÅ

... at lade deltagerne selv melde ind på, hvem der gerne vil være ekspert inden for et emne/område.

KORT SAGT

Aktiviteten egner sig til at spore deltagerne ind på hovedtemaer og emner, begreber og ord, inden et oplæg, en aktivitet eller lignende. Aktiviteten aktiverer alle deltagerne på samme tid, idet de går rundt mellem hinanden og svarer på/stiller spørgsmål.

SÅDAN GØR DU

- Lav en mængde spørgsmål omkring et tema/emne og print/klip dem ud i sedler/kort. Mængden af kort skal svare til antallet af deltagere.
- Introducer aktiviteten med et eksempel og beskriv følgende regler:
 - ▶ Man holder spørgekortet op, når man er ledig.
 - ▶ Man vælger en partner tilfældigt ud fra hvem der har kortet oppe.
 - ▶ Man stiller spørgsmål på skift og svarer kort.
 - ▶ Man bytter kort efterfølgende og finder en ny partner.

God til forældremøder →
aktiverer og giver alle en
følelse af at bidrage

EKSEMPEL

CASE 1:

Til et informationsmøde for forældre før uddannelsesvalg har vejlederen/læreren lavet kort med følgende spørgsmål:

- *Hvad er dit barn rigtig god til?*
- *Hvilke uddannelser er dit barn interesseret i?*
- *Hvornår har du sidst talt med dit barn om uddannelse?*
- *Kommenter på udsagnet: Du kan blive lige hvad du vil!
Er der nogle uddannelser du foretrækker dit barn vælger/ikke vælger?*
- *Hvilke uddannelser var du selv interesseret i da du var på dit barns alder?*
- *Hvorfor er det vigtigt for dig/dit barn, at han/hun får en uddannelse?*

I en gruppevejledning omkring erhvervsuddannelser har vejlederen forberedt følgende spørgsmål til *Spørg, svar og byt*:

- *Hvor længe tager det at blive xx?*
- *Hvor arbejder en xx?*
- *Hvad tjener en udlært xx om måneden?*
- *Hvor bliver en xx ansat? ect.*

Husk at tilpasse spørgsmålene sprogligt til den målgruppe der forventes at deltage.

PRØV OGSÅ

... at afrunde aktiviteten med at deltagerne giver eksempler på det, der overraskede dem mest, det bedste spørgsmål, det bedste svar, noget de vil vide mere om etc.

3 MØDE PÅ MIDTEN

KORT SAGT

Aktiviteten kan anvendes som alternativ brainstorm/idégenerering i forhold til udvalgte emner, som er aktuelle og relevante for deltagerne at videndele omkring, diskutere og evt. nå til enighed omkring.

SÅDAN GØR DU

- Del deltagerne i mindre grupper af max. 4 personer og giv hver gruppe et stort stk. karton eller en mega-post it.
- Instruer gruppen i at inddele papiret i 4 individuelle skrivefelter og ét stort fælles felt i midten, som illustreret.
- Giv alle grupper en opgave, et emne eller et spørgsmål (se forslag).
- Introducer til aktiviteten med et eksempel.
- Deltagerne skriver så mange svar/eksempler som muligt i deres eget felt i den på forhånd afsatte tid (fx 5 min.).
- Gruppen starter herefter en „ordet rundt”, hvor hver deltager i gruppen fremlægger sit første svar/eksempel/idé. Gruppen debatterer hvert svar, eksempel eller idé. Hvis teamet er enige om, at svaret er godt, skriver de det i det fælles felt.
- Der fortsættes med eksempler på skift i „Ordet rundt”, indtil den afsatte tid er gået (10-20 min.). Efterfølgende præsenterer de forskellige grupper, hvad der står i deres fælles felt.

EKSEMPEL

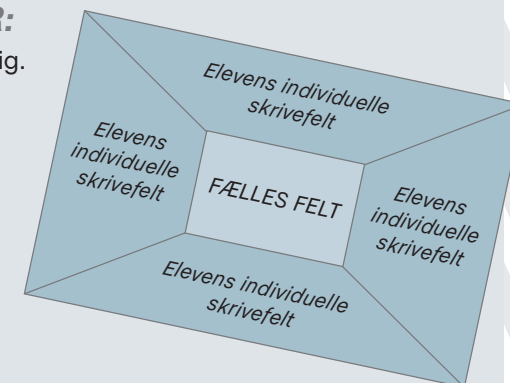
Læreren i en 9. klasse beder grupperne brainstorme på kompetencer, der er vigtige at have eller styrke for at få en uddannelse, et godt job eller lign.

ANDRE OPLAGTE EMNER:

- Giv gode grunde til at uddanne sig.

Giv svar på spørgsmålet:

- *Hvad har betydning for, hvilken uddannelse man får?*

God til UEA og gruppevejledning
→ alle bliver lyttet til

PRØV OGSÅ

... at lade deltagerne skrive på post-its fremfor på pladen. Så er det lettere at flytte svarene rundt i felterne.

Gruppernes gode eksempler/idéer kan videndeles. Hæng plancherne op eller lav en opsamling, hvor en fra hver gruppe nævner nogle eksempler. Der kan også stilles supplerende spørgsmål til grupperne efterfølgende. Giv tænke- og taletid til grupperne!

KORT SAGT

Alle deltagere får med denne aktivitet tid til at tænke og dele tanker med andre inden et spørgsmål bevares. Det sikrer, at langt flere forstår spørgsmålet og at alle har et minimumssvar på et spørgsmål. Det giver en tryghed og en mulighed for, at alle kan svare og byde ind.

God til UEA

SÅDAN GØR DU

- Del deltagerne i grupper af 4 personer.
- Stil en opgave/et spørgsmål eller flere (mundtligt, skriftligt, på Power Point el. lign.).
- Bed nu deltagerne om at tænke individuelt over opgaven/spørgsmålet (med „lynet” mund) i fx ½ min. Når tiden er gået, skal deltagerne to og to (skulderpartnere) dele deres væsentligste tanker i fx 1 min. Endelig skal de herefter dele deres tanker/besvarelse med hele gruppen.
- Bed de forskellige grupper om at svare efter tur eller spørg, hvem der har et bud (nu har alle minimum ét bud!).

EKSEMPEL

Til aktiviteten kan bruges alle spørgsmål, der lægger op til overvejelser og refleksion. Husk at tilpasse spørgsmålene sprogligt til deltagergruppen.

PRØV OGSÅ

... at bruge billeder i stedet for tekst og spørg: Se på billederne - hvad ser du/kommer du til at tænke på/hvad handler de om?
Brug fx Jump-kort: www.fastholdelseskaravanen.dk

KORT SAGT

Aktiviteten kan anvendes som alternativ brainstorm/idégenerering i forhold til udvalgte emner, som er aktuelle og relevante for deltagerne at videndele omkring, diskutere og evt. nå til enighed omkring.

SÅDAN GØR DU

- Lav spørgsmål til repetition, spørgsmål, som du mener, er vigtige, at deltagerne har fået svar på (12-20 spørgsmål).
- Print sedlerne i ligeså mange sæt, som der er grupper, således at alle grupper kan få et sæt med alle spørgsmål.
- Print/klip spørgsmålene ud som små kort.
- Del deltagerne i grupper af 4-6 personer.
- Præsenter aktiviteten ved at give et eksempel.
- Fordel alle kortene ud på bordet med teksten opad.
- Individuelt læser deltagerne kortene og skriver navn på de kort de kan svare på. De må ikke tale sammen imens.
- I anden runde skiftes deltagerne til at tage et kort med eget navn på og forklare svaret for de andre.
- Alle der nu kender svaret, skriver navn på kortet og det lægges i en „Det kan vi“-bunke. Lad deltagerne fortsætte indtil alle kort er lagt til side og udfordringen løst.
- Hvis der er kort, som deltagerne er uenige om eller ingen kan svare på, kan de hente svar fra andre grupper. Kort uden navne kan også deles fælles til sidst, ligesom uklarheder, som vejlederen eller læreren har opfanget undervejs.

EKSEMPEL

Vejlederen vil samle op på sit oplæg på et forældremøde og laver følgende spørgsmål til aktiviteten:

- *Hvad menes der med uddannelsespligt?*
- *Hvilke gode hjemmesider/IT-værktøjer findes der, der kan hjælpe dit barn med afklaring omkring uddannelse?*
- *Hvad gør den unge uddannelsesparat?*
- *Fortæl om forskellene på de gymnasiale uddannelser HHX, HTX, STX og HF.*

PRØV OGSÅ

... at lade grupperne præsentere afslutningsvist det kort, der var mest udfordrende for gruppen. Lad de andre grupper kommentere undervejs.

God til infomøder med max 20 elever → skaber god stemning, er effektiv og nemt tilgængelig

KORT SAGT

Den unge reflekterer i denne aktivitet over uddannelse, krav, egne kompetencer, matches og sammenhænge. Aktiviteten implementeres med fordel allerede udviklede værktøjer som fx Mini Jump (*Brug for alle unge og Fastholdelseskaravanen, 2012*).

God til den individuelle vejledning og gruppevejledningen
→ visuelt orienteret

SÅDAN GØR DU

- Inviter den unge til at møde ½ time før den egentlige vejledning (eller udnyt evt. ventetid til forberedelse)
- Udlever kopiarket på næste side og forklar aktiviteten ud fra følgende:
 1. Læg jump-kortene/billederne ud på bordet.
 2. Vælg minimum 3 kort, der viser noget om, hvad du selv er god til.
 3. Vælg minimum 2 kort, der viser noget om, hvad der giver dig god energi.
 4. Vælg et kort, der siger noget om den/de uddannelser du er mest tiltrukket af.
 5. Tænk over sammenhænge i pyramiden.
 - Lad den unge arbejde selv i 20 minutters tid.
 - Kig på kortene sammen med den unge og stil spørgsmål til fx:
 - *Hvordan matcher kortene hinanden?*
 - *Hvilke sammenhænge ser du mellem det, du er god til, det der giver dig energi og de uddannelser du er interesseret i?*

PRØV OGSÅ

... at lave aktiviteten som en under-aktivitet i selve vejledningssituationen. Her guider du den unge undervejs mens denne lægger kortene.

BRUG KOPIARKET PÅ SIDE 31

KORT SAGT

De bedste til at finde de svære ord, er de unge selv. Når der skal findes gråzoneord og -udtryk, har tosprogede unge et særligt skarpt blik. Udnyt dette, når du er sammen med dem til orienteringsmøder, i vejledningssituationer, taler med dem i telefon, udleverer/sender materialer m.v. Saml ordene sammen og udbyg listen til eget brug.

God til UEA og den individuelle samtale → afklarer gråzonerne og bevidstgør vejledere og lærer om det svære sprog

SÅDAN GØR DU

- Bed de unge, i forskellige situationer hvor du er sammen med dem, om at highlighte ord og udtryk, de ikke forstår eller er i tvivl om. Det tager kun kort tid og det kan eventuelt flettes naturligt ind i vejledningen.
- Gør brug af eventuel ventetid i vejledningen til at lade de unge highlighte svære ord i div. skriftlige materialer du bruger i vejledningen. Bed dem også tage det med til en eventuel vejledningssamtale.

EKSEMPEL

Vejlederen vil samle op på sit oplæg på et forældremøde og laver følgende spørgsmål til aktiviteten:

- *Hvad menes der med uddannelsespligt?*
- *Hvilke gode hjemmesider/IT-værktøjer findes der, der kan hjælpe dit barn med afklaring omkring uddannelse?*
- *Hvad gør den unge uddannelsesparat?*
- *Fortæl om forskellene på de gymnasiale uddannelser HHX, HTX, STX og HF.*

PRØV OGSÅ

... at anvende nogle af de indsamlede ord i forskellige aktiviteter.

KORT SAGT

Rollespillet skal hjælpe eleverne med de sproglige koder, der er forbundet med at indgå i arbejdet på en praktikvirksomhed. Aktiviteten giver mulighed for at få brugt en masse sprog, få feedback i gruppen/klassen og få afprøvet nogle af de sproghandlinger, som eleverne typisk kan møde i, i forskellige situationer i løbet af praktikforløbet. Rollespil kan også anvendes som opvarmning til brobygningsforløb, virksomhedsbesøg eller andre vejledningsaktiviteter, hvor eleverne skal ud af skolens rum.

SÅDAN GØR DU

- Præsenter en kort case for eleverne (som fortælling, tekst, film eller lign.). Casen skal tematisk egne sig til at udvide og indøve et sproghandlingsrepertoire der forventes af eleverne, når de møder i praktikken.
- Sæt rollespillet i gang – du er fortælleren. De elever der ikke er aktive i rollespillet kan – hvis det er hensigtsmæssigt – bidrage med idéer og forslag hvis/når eleven i rollen „løber tør“.
- Holdet/klassen/gruppen evaluerer rollespillet i fællesskab og vurderer sammen præstationerne.

EKSEMPEL

Eleverne er på vej i erhvervspraktik og læreren har, evt. i samarbejde med eleverne, bygget cases op omkring følgende dilemmaer:

- At melde afbud
Eleven er blevet syg/forhindret og skal ringe til arbejdspladsen og melde afbud.
- At bede om hjælp
Eleven har fået en (konkret) opgave og har undervejs brug for hjælp.
- At sige fra
Eleven bliver på praktikvirksomheden sat til en opgave der er for tung/svær/nem og har brug for at sige fra på en god måde.
- At sige nej
Eleven kommer ud for en situation i praktikforløbet hvor han/hun har brug for at trække en personlig grænse på en venlig måde.

God til UEA og gruppevejledningen
→ visuel, konkret og aktiverende

PRØV OGSÅ

... at lade eleverne finde på cases i grupper.

9 3 TING JEG VED OM JOBBET

KORT SAGT

Aktiviteten giver eleverne mulighed for at hente viden og nye ord frem om deres forestående praktik, indsamle ny viden undervejs i praktikken samt samle op på indhentet viden efter praktikken. Aktiviteten bidrager til elevens refleksion over den læring, der finder sted i løbet af et praktikforløb.

SÅDAN GØR DU

FØR

- Del et skema ud til eleverne (se kopiark).
- Hver elev udfylder første del afsit skema ("Ting jeg allerede ved om jobbet") på den tid der er til rådighed (fx 5 min.)
- Sæt eleverne i gang med at dele og kvalificere deres viden i par eller gruppe (evt. opdelt efter nærliggende praktikområder) og føje nye ord til deres skemaer. Eleverne hjælper hinanden med at få flere ord på.

UNDER

- Instruer eleverne i at indhente mere viden undervejs i praktikken og skrive det ind i skemaet ("Ting jeg har lært mens jeg var der").
- I de samme grupper som før-aktiviteten, udvider eleverne efter endt praktikforløb deres lister med den nye viden.
- Diskuter i plenum forskellen på listerne før og efter og/eller lad eleverne dele ny viden med hinanden i par/gruppen.

EFTER

- Eleverne stiller flere nysgerrige spørgsmål til jobbet og deler med hinanden eller i plenum. Evt. kan disse spørgsmål følges op med undersøgelser på nettet, gennem interviews etc.

PRØV OGSÅ

... at lade aktiviteten indgå i et samarbejde mellem klasselæreren og skolens UU-vejleder. Hvis der arbejdes med aktiviteten i klassen, kan skemaerne indsamles til UU-vejlederen og være dennes udgangspunkt for en evaluerende dialog med eleven om praktikken.

God til UEA og gruppevejledningen
→ forbereder eleven til praktikopholdet

10 ting jeg ved om jobbet	10 ting jeg har lært mens jeg var der	10 ting jeg gerne vil vide mere om

BRUG KOPIARKET PÅ SIDE 32

KORT SAGT

Dobbeltcirkler er en klasseaktivitet der kan afvikles efter endt praktikforløb eller anden vejledningsaktivitet „ud af huset“ (praktik, besøg, brobygning mv.). Aktiviteten udfordrer og fremmer elevernes evne til og mod på at dele deres erfaringer i forløbet

SÅDAN GØR DU

- Forbered et ark med spørgsmål. Bruger du som UEA-lærer fx dobbeltcirkler som efter-aktivitet til et brobygningsforløb, har spørgsmålene en anden karakter end hvis du som vejleder er på besøg i en klasse/på et hold, som har været i praktik.
- Eleverne stiller sig i to cirkler uden på hinanden, med ansigterne mod hinanden.
- Stil et spørgsmål og lad eleverne i den inderste cirkel fortælle i 1 minut til deres partner overfor.
- Efter et minut fortæller eleverne i ydercirklen.
- Når tiden er gået, rykker ydercirklen en person til højre.
- Stil et nyt spørgsmål.

EKSEMPEL

Læreren eller vejlederen bruger aktiviteten som en opsamling på en gruppe/klasse/hold der har været i praktik.

Læreren/vejlederen stiller spørgsmålene:

- *Hvad var det bedste ved dit praktikforløb?*
- *Hvad var det værste?*
- *Hvilke jobfunktioner var der på praktikstedet?*
- *Hvilke uddannelser havde de forskellige medarbejdere?*

PRØV OGSÅ

... at bruge dobbeltcirkler som opvarmning til et forestående forløb. Her kan spørgsmålene gå på forventninger og mere faktuelle ting som fx:

- *Hvordan er arbejdstiderne på dit praktiksted?*
- *Hvordan kommer du derhen? etc.*

God til UEA og infomøder
→ giver mulighed for at udtrykke forventninger og erfaringer

KORT SAGT

At reflektere over egne valg, værdier og fremtidsdrømme kan være en vanskelig aktivitet for børn og unge, der ikke i det daglige er vant til løbende at få svar på eller skulle svare på de store hvad-, hvordan- og hvorfor - spørgsmål. Men refleksionen lettes og resultatet kvalificeres, hvis eleverne får mulighed for at varme op med nogle træningsaktiviteter, hvor de indledningsvist reflekterer over nære og dagligdags spørgsmål.

SÅDAN GØR DU

- Overvej hvad du gerne vil have at eleven afslutningsvist skal reflektere over fx. drømme for fremtiden, uddannelsesvalg, praktikplads, ungdomsuddannelse.
- Vurdér hvilke temaer, eleven med fordel kan udforske før arbejdet med selv formålet.
- Formulér spørgsmål der har personligt og dagligdags præg. Spørgsmålene skal være så åbne, at eleven selv kan vælge hvad de vil svare/ undgå at udlevere sig selv.
- Skriv spørgsmålene ind på kort.
- Brug forskellige Cooperative Learning-strukturer til at arbejde med spørgsmålene.

EKSEMPEL

Følgende Cooperative Learning-strukturer kan med fordel benyttes i aktiviteten:

INTERVIEW I TRE STEPS

- Et spørgsmål læses op for firemandsgruppen. De går sammen to og to og interviewer hinanden på skift. Herefter mødes teamet igen og de præsenterer hvad deres partner svarede på spørgsmålet.

COCKTAILPARTY

- Alle elever får et spørgsmål, som de går ud og drøfter med en partner, hvorefter de bytter kort og går videre. Man må ikke snakke med den samme flere gange.

DOBBELTCIRKEL MED SPØRGEKORT

- Eleverne stiller sig op i to cirkler med en indre og ydrecirkel. Alle får et spørgeskort. Man interviewer nu sin partner, hvorefter man bytter kort og cirklerne roterer en elev (modsat).

God til UEA, gruppevejledning og infomøder → bevidstgør eleverne om valg og drømme

PRØV OGSÅ

... at lade eleverne afslutningsvist hver især vælge et spørgsmål, de gerne vil skrive mere om fx i en logbog eller til en fælles planche.

EKSEMPLER PÅ SPØRGSMÅL

RESSOURCER

- Hvordan vil du beskrive dig selv for en person, der aldrig har mødt dig?
- Hvem er din største helt. Hvordan ligner du/ligner du ikke vedkommende?
- Hvis du kunne være en anden i en dag, hvem ville du så være?
- Hvis du kunne tale med en historisk person- levende eller død, hvem skulle det så være?
- Nævn en ting du har gjort eller lavet, som du er meget stolt over.
- Afslut sætningen: jeg har det rigtig godt når.....

RELATIONER

- Hvordan vil du beskrive din familie for én, der aldrig har mødt dem?
- Hvem er den vigtigste person i dit liv?
- Hvad laver I, når I er sammen?
- Hvad laver dine forældre?
- Hvilken uddannelse har dine forældre?

VÆRDIER

- Hvad er forskellen på venskab og kærlighed?
- Hvad kan gøre dig rigtig glad?
- Hvem respekterer du allermest? Hvorfor?
- Hvad er vigtigst for dig at andres respekt eller din egen selvrespekt?
- Hvad ville der ske, hvis ingen følte respekt for nogen?
- Hvad vil det sige at være ansvarlig?
- På en skala fra 1-10, hvor 10 er højest, hvor ansvarlig er du?
- Hvilket ansvar har du i din familie/ i skolen/ i samfundet?
- Hvad ville der ske hvis alle droppede deres ansvarlighed?
- Hvad er mest værdifuldt i dit liv?
- Prioriter følgende efter hvad du finder mest værdifuldt: fred i verden, rigdom, lykke, sundhed, kærlighed. Forklar din prioritering.

RAMMER

- Kunne du tænke dig at blive lærer/hvorfor-hvorfor ikke?
- Fortæl om en situation hvor du var flink eller venlig.
- Fortæl om en situation hvor du var ekstremt vred.
- Ville du have handlet anderledes, hvis du havde fået chancen?
- Hvis der kom en alien fra rummet og gerne ville lære noget om god opdragelse, hvad ville du så lære den?
- Kender du en der er godt opdraget? Hvordan har du det med vedkommende?
- Hvad er den dårligste opførsel du nogensinde har oplevet? Hvad tænker du om personen?
- På en skala fra 1-10, hvor 10 er bedst, hvordan vurderer du din egen høflighed?
- „Tak” er et ord der viser god opførsel. Nævn fire ord, som du bruger til at vise høflighed? Er det vigtigt for dig at folk er høflige?

KORT SAGT

Aktiviteten kan ligge i forlængelse af det indledende arbejde med selvrefleksion eller udgøre en selvstændig aktivitet. Aktiviteten bygger bro mellem opvarmningen og det endelige mål med selvrefleksionen.

SÅDAN GØR DU

- Brug kopiarket eller lad de unge kopiere det på et A2 (planche) eller A3 papir eller brug kopiarket.
- Tegn cirklen på en tavle eller andet sted, hvor alle kan se.
- Skriv de 4 elementer på cirklen på og giv eksempler.
 - **Personer** kan være familie, venner, en lærer/vejleder etc.
 - **Steder** kan være elevens hjem, skolen, praktikpladsen, er hjørne hvor de unge mødes, en café etc
 - **Aktiviteter** kan være transport, lektielæsning, rengøring, job, fester, fysisk bevægelse etc.
 - **Ting** kan være mobilen, bilen, computer, cykel
- Skriv et fokusområde i centrum af cirklen fx 'min uddannelse', som du vil vurdere ifht de 4 emner.
- Demonstrer for eleverne, hvordan de kan sætte ord ind i cirklen ved at spørge: Hvilke personer/steder/aktiviteter/ting er vigtige for dig i forhold til din uddannelse Tæt på midten betyder „vigtigt for mig”, langt fra midten betyder „ikke så vigtigt for mig”.
- Herefter skal man udfordre de enkelte ord, der er placeret i cirklen ved for eksempel at spørge:
 - Hvorfor er det vigtigt/ ikke vigtigt i forhold til din uddannelse?
 - På hvilken måde er det en mulighed/ barriere i forhold til din uddannelse?
 - Hvad skal der til for at, det kan blive flyttet længere ind/ud i forhold til cirkelens centrum?
 - Sæt pile på de ord, der skal flyttes ind eller ud, skriv evt. handlinger på.

IDEER TIL FOKUSOMRÅDER

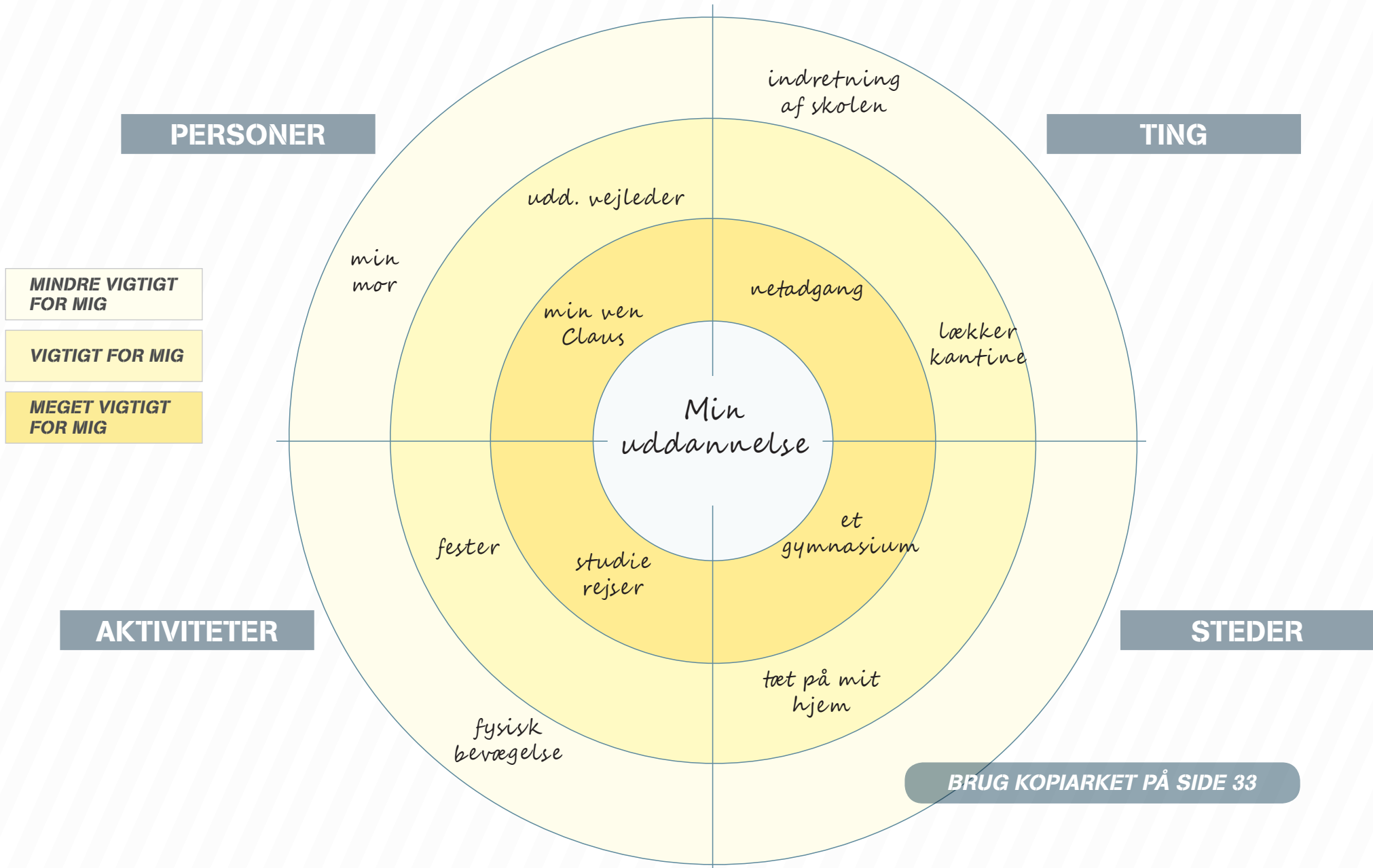
- *Mit liv om 10 år*
- *Min uddannelse*
- *Min praktikplads*
- *Mit job*

EKSEMPEL

- Se eksempel på cirklen på den følgende side.

Læs mere om metoden validation på www.fastholdelseskaravanen.dk/motivationspædagogik

God til gruppevejledning og den individuelle samtale → tydeliggør mål og prioriteringer

KORT SAGT

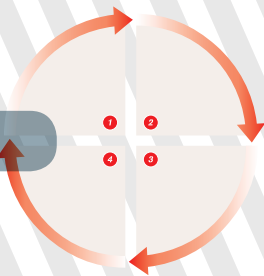
Aktiviteten kan både bruges som opvarmning til nyt svært stof og som elevens selvtest af hvad de har lært.

God til UEA og gruppevejledningen
→ træner svære ord og begreber

SÅDAN GØR DU

- Udvælg ord og udtryk der skal arbejdes med. Brug evt. ord du selv har samlet sammen, jf. aktivitet 7. Print eller klip ordene ud som små kort. Der laves så mange sæt, som der er grupper.
- Print også opgavecirklen til hver gruppe (se eksempel).
- Del deltagerne i grupper af 4 personer og giv hver elev en rolle (ved færre i gruppen må nogen have flere roller).
- Uddel kort og opgavecirkel til hver gruppe.
- Oplæseren læser et kort op og herefter udfylder deltagerne deres roller.
- Herefter roterer deltagerne i gruppen, så alle får en ny opgave. Opgaverne skifter mellem gruppens deltagere, indtil alle kort er vendt og forklaret.
- Saml op ved at lade hver gruppe præsentere de kort de især havde udfordringer med.

BRUG KOPIARKET PÅ SIDE 34

EKSEMPEL

- Ord og udtryk der fx kan stå på kortene:

Uddannelsesparat

Læreplads

Fremtidsdrømme

Tavshedspligt

Indgang

Styrker/svagheder

Overblik

Mesterlære

Afklaringsforløb

Godkendt

Grundforløb

Faglært/ufaglært

Hovedforløb

Grundlæggende

Afslutte

Adgang

Svendeprøve/brev

Oplæring

Gennemføre/Færdiggøre

Nøglefunktion

KORT SAGT

Deltagerne har forskellige roller, som sikrer, at de kommer i dybden med teksterne og alle, også svage læsere, er med.

God til UEA og gruppevejledningen
→ bearbejder ny viden og alle er med

SÅDAN GØR DU

- Udvælg den tekst, som du ønsker deltagerne skal læse/bearbejde. Det kan fx være pjecer om uddannelse, forskellige uddannelser eller lignende.
- Del deltagerne i grupper af 4 personer (ved færre må nogen have flere roller).
- Fordel rollerne speaker, historiker, filosof og boss.
- Uddel teksten (evt. forskellige tekster til hver gruppe).
- Speakeren læser et afsnit op og herefter udfylder deltagerne deres roller.
- Hver runde afsluttes med at alle taler om, hvad de gerne vil vide mere om.
- Herefter roterer rollerne og en ny speaker læser op etc.

PRØV OGSÅ

... at bruge „Duet-læsning” hvor sidemanden læser højt sammen med oplæseren. Vær opmærksom på svage læsere og om nogen er utrygge ved speakerrollen.

EKSEMPEL

Vejlederen bruger aktiviteten i en gruppe og udstyrer de unge med følgende roller:

1. *Speaker*
– læser op af teksten.
2. *Historiker*
– tænker tilbage og associerer.
3. *Filosof*
– undrer sig og stiller spørgsmål.
4. *Boss*
– skærer igennem og peger på anvendelighed.
5. *Astronauter (alle)*
– alle taler om, hvad de gerne vil vide mere om.

KORT SAGT

Aktiviteten udfordrer de unge til at sætte ord på tanker om uddannelse og karriere. Alle deltagerne bliver på skift interviewet indenfor en gruppe og en tidsramme. Aktiviteten giver også mulighed for, at både afklarede og uafklarede unge får nye vinkler på egne forestillinger og refleksioner.

SÅDAN GØR DU

- Del deltagerne i grupper af 4 personer (evt. 5).
- Instruer deltagerne i at interviewe hinanden på skift: En deltager fra gruppen rejser sig op og skal interviewes af de øvrige i gruppen, som bliver siddende. Instruer deltagerne i at rose/klappe efter hvert interview
- Giv lidt „tænke-tid” til alle deltagerne til at skrive spørgsmål ned - giv eksempler og hjælp til dette, hvis nødvendigt. Sæt aktiviteten i gang og lav en tidsramme (fx 2-3 min.) pr. deltager, således at alle i gruppen har samme tid til at blive interviewet.
- Lav en fælles afrunding, hvor en fra hver gruppe får mulighed for at sige, hvad de har hørt og hvordan de evt. kan bruge det i egen sammenhæng.

EKSEMPEL

Vejlederen har en gruppevejledning med fokus på afklaring af uddannelsesønsker. De unges uddannelsesønsker er meget forskellige og deltagerne i gruppen er forskellige steder i deres afklaringsproces.

EMNER TIL INTERVIEW

- DELTAGERNE UDARBEJDER SELV FLERE SPØRGSMÅL

- *Hvad vil du gerne være?*
- *Hvad er du god til?*
- *Hvad interesserer du dig for?*
- *Hvor er du om fem år?*

God til UEA, gruppevejledning og infomøder → eleverne kan udtrykke og udveksle tanker om uddannelse

PRØV OGSÅ

... aktiviteten til et forældremøde. Her kan deltagerne i grupper interviewe hinanden om både dem selv og deres børn, uddannelse, støtte/opbakning osv. Aktiviteten kan også bruges som en team-builder, hvor deltagerne skal lære hinanden bedre at kende via spørgsmål som: Hvor er du født, hvor bor du, hvad har du af interesser, hvad kan du lide at lave med dine børn, hvad er dit barns styrker osv.

KORT SAGT

Aktiviteten udfordrer deltagernes refleksion og får deltagerne til at udforske, prioritere og argumentere for deres valg. Samtidig er alle oppe af stolene.

God til UEA og infomøder med
→ mange deltagere
opfordrer eleverne
til at prioritere

SÅDAN GØR DU

- Informer om hvad de fire hjørner i lokalet skal repræsentere. Det kan fx være 4 forskellige uddannelser. Gør gerne hjørnerne visuelle ved brug af billeder og tekst.
- Giv deltagerne lidt tid til at overveje hvilket hjørne, de vil vælge at gå hen i og bed dem om at skrive deres valg ned – ganske kort.
- Eleverne går nu ud i hjørnerne.
- Stil et spørgsmål. Deltagerne diskuterer/vender spørgsmålet parvis i de enkelte hjørner.
- Stil et nyt spørgsmål, der diskuteres med en ny partner i samme hjørne.
- Lav en fælles opsamling og lad et par deltagere præsentere deres makkers valg, synspunkter m.v.

EKSEMPEL

På forældremødet ønsker vejlederen og læreren at få forældrene i dialog omkring uddannelsesvalget på en anderledes måde.

Lokalets 4 hjørner repræsenterer hvert en „uddannelsesvej” eller et aktuelt spørgsmål fx: *gymnasial uddannelse, erhvervsuddannelse, „Hvordan støtter jeg mit barn i at vælge uddannelse?”* osv.

Stil spørgsmål som fx:

- *Hvorfor har du valgt dette hjørne?*
- *Hvad er dit barns styrker?*
- *Hvad tænker du på i forbindelse med „dit” hjørne?*

Husk at spørgsmålene skal være inkluderende og åbne.

PRØV OGSÅ

... at lade deltagerne lave en prioriteret rækkefølge ift. hjørnerne og køre en runde mere.

KORT SAGT

Ordspind er en god metode til at visualisere og organisere et stof eller emne og kan danne et effektivt overblik. Ordspindet vil også give vejledere og lærere en umiddelbar fornemmelse af, hvad deltagerne ved og har forstået. Ordspindet kan med fordel både indeholde ord/tekst, symboler og tegninger/billeder.

God til UEA, gruppevejledning, den individuelle samtale og infomøder
→ danner overblik og skaber konsensus

SÅDAN GØR DU

- Del deltagerne i grupper af 3-4 personer og vælg et eller flere fælles emner til hver gruppe.
- Forklar mindmap og forløb ved en illustration (se nedenfor).
- Sig til grupperne, at de ud fra det centrale emne som skrives i midten, skal lave minimum 4 underemner. Gruppemedlemmerne skal blive enige om underemnerne og alle deltage i at opbygge/uddybe ordspindet. Sæt passende tid af til ordspindet, så alle har samme tidsramme.
- Hæng afslutningsvist ordspindene op og lad deltagerne præsentere i plenum.

EKSEMPEL

I UEA skal eleverne arbejde med at få overblik over de mange uddannelsesveje. Læreren/vejlederen vælger at sætte grupperne i gang med forskellige konkrete uddannelsesmuligheder:

Hvad ved du/I om:

- Gymnasiet
- Håndværkeruddannelser
- Merkantile uddannelser
- Videregående uddannelser osv.

MINDMAP/ORDSPIND

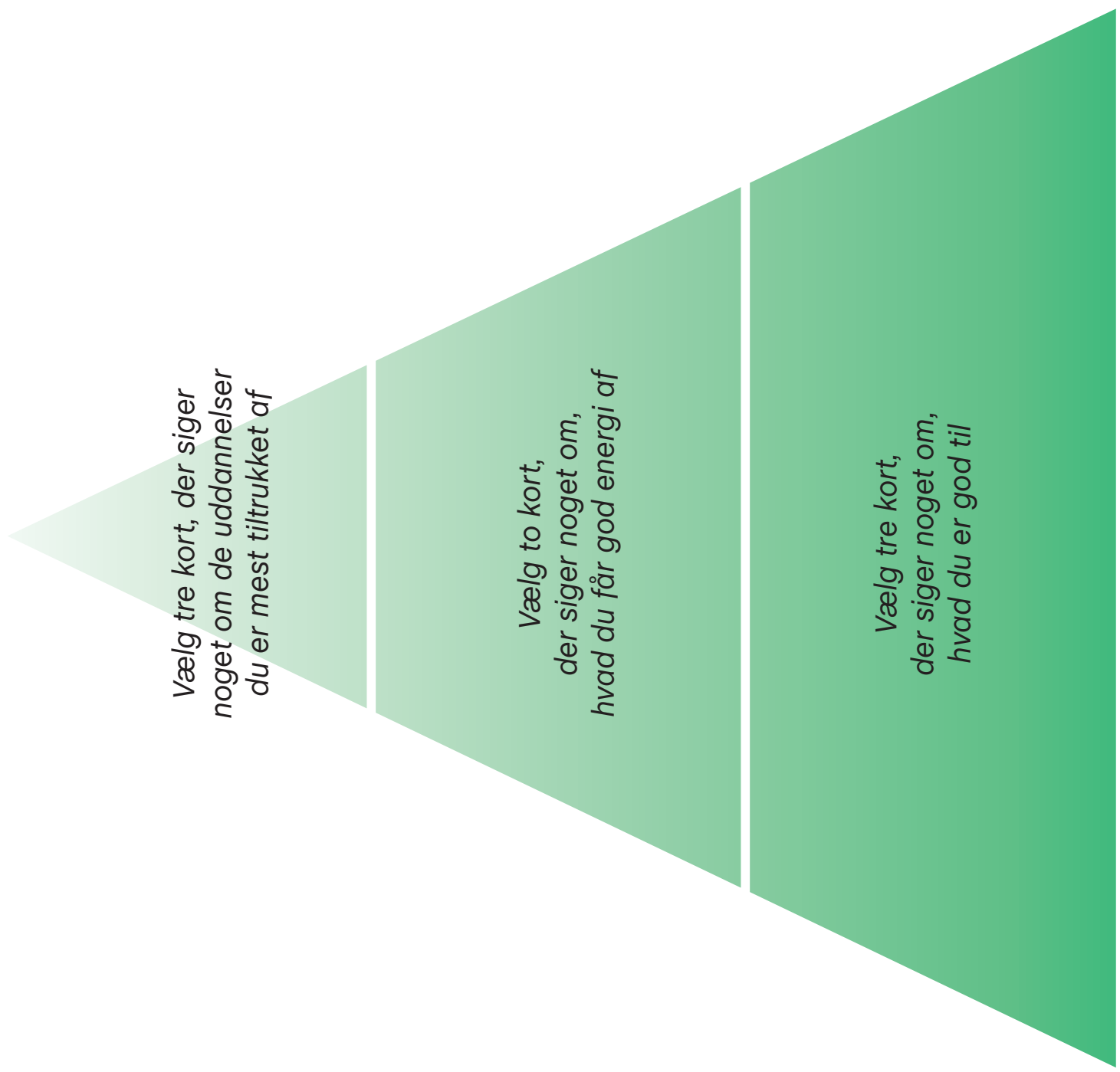
KOM GODT I GANG

- Tag en fælles beslutning i teamet/blandt kollegerne om at gøre gråzonesprog til et opmærksomhedspunkt i jeres vejledningspraksis.
- Sæt fokus på gråzonesprog og kommunikation i samarbejdet mellem skolens UU-vejleder og de lærere der har ansvar for UEA-undervisningen. Vælg aktiviteter, fx fra denne publikation, der aktiverer begge funktioner og hvor den sproglige bevidsthed er central.
- Giv hinanden et kollegialt „gråzonesprog-tjek“, eksempelvis ved at anvende kollegiale supervisionsmetoder.
- Inddrag rollemodeller og virksomhedsguider i forbindelse med vejledningsarrangementer indenfor forskellige temaer.
- Vær opmærksom på kropssprog der kan signalere manglende forståelse.
- Vær opmærksom på at udfordre og være nysgerrig på dine kulturelle forforståelser.
- Vær opmærksom på situationer hvor sproglig opmærksomhed kan tolkes stigmatiserende.

INSPIRATION

- Spencer Kagan, Jette Stenlev:
Cooperative learning
Forlag Malling Beck
- www.filmkompagniet.dk
Film/videoklip m. diverse CL-strukturer
- www.adgangforalle.dk
Med dette redskab kan eleven få læst elektroniske skriftlige materialer op – egne tekster, opgaver/projektoplæg, ting de selv henter på nettet, avisartikler, lektier og meget mere.
- www.bfau.dk
Her kan du downloade eller bestille Motivationspædagogik, Værktøjshæfter om gråzonesprog, JUMPkort og meget andet.

KOPIARK

Vælg tre kort, der siger
noget om de uddannelser
du er mest tiltrukket af

Vælg to kort,
der siger noget om,
hvad du får god energi af

Vælg tre kort,
der siger noget om,
hvad du er god til

10 ting jeg ved om jobbet	10 ting jeg har lært mens jeg var der	10 ting jeg gerne vil vide mere om

